

okumak gibisi yok

Gezi Yazarlığı Yapmak İster misiniz?

Tarihi Likya Yolu'ndayım. Sabah saat dokuz, taş döşeli yolda yürüyorum. Yolun çevresi sararmış otlarla kaplı. Sağ tarafımda Baba Dağı yükseliyor. Sol tarafımsa deniz. Kızılçamlara yer yer keçiboynuzu ağaçları eşlik ediyor. Her yerde çalılar var. Yolun ilerisindeki sarnıç dikkatimi çekiyor. Eskiden içinde tatlısu biriktirilen bir depo bu.

Duru ve Arda'nın gezi yazarlığıyla ilgili öğrendikleri ilk şey, gözlem yapmanın önemi oldu. Gezi yazarlığında gözlem yapmak, gidilen yerin tarihi, coğrafyası, ekolojisi, kültürü, sanatı, mutfağı hakkında bilgi toplamayı gerektirir. Peki bilgi nasıl toplanır? Elbette soru sorarak, okuyarak... Bu, gezi öncesini, sırasını ve sonrasını da kapsar. Gözlem yapmanın ayrılmaz bir parçası da tarih atarak not tutmak. Her yazı gibi gezi yazısının da anlaşılır, akıcı, duru ve ilgi çekici olması gerekir.

"Peki, üslup önemli mi?" diye sordu merakla Arda. Gezi yazarlığını anlatan rehberi pür dikkat dinliyordu. Bu sözcüğü, bir çocuk kitabı yazarından öğrenmişti. Üslubun yazarın duygu ve düşüncelerini ifade ediş şekli, yazıyı nasıl "ördüğü" anlamına geldiğini biliyordu. "Üslup da önemli," dedi rehber, "dil bilgisi de!". Dilbilgisinin zayıf olduğunu düşünen Duru içini çekti. Bu konuda kendisini geliştirmek için bir şeyler yapması gerektiğinin farkındaydı.

Yazıyla Resim Çizme

Gezi yazısı okuyucunun anlatılanları hayalinde canlandırabilmesini sağlamalıdır. Bu da anlatılan nesnenin tüm ayrıntılarıyla aktarılmasını gerektirir. Bu konuda bir deneme yapmaya ne dersiniz? Sağ sayfadaki sarnıcı inceleyin. Sarnıç ne renk? Şekli nasıl? Üzerine desenler var mı? Yeni mi, eski mi? Sana ilginç gelen bir yönü var mı?

Gezi Yazısı İncelemesi

Yazımızın girişinde Likya Yolu'yla ilgili bir gezi yazısı var. Bu yazıyla ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayın:

1. Gezi yazısı hangi şahıs ekiyle yazılmış?
 - Birinci Tekil Şahıs • Üçüncü Tekil Şahıs
2. Gezi yazısında hangi alanlarla ilgili gözlemler var?
 - Tarih • Coğrafya • Arkeoloji • Ekoloji • Kültür • Sanat
3. Yazar neleri bilgi toplayarak öğrenmiş olabilir?
 - Baba Dağı • Taş • Yol • Kızılçam • Sarnıç

Evliya Çelebi

Dünyaca ünlü gezi yazarları vardır. Bunlardan biri de Evliya Çelebi. 17. yüzyılda Seyahatname adlı bir kitap yazmış. İşte bu kitaptan Giresun'la ilgili bir bölüm:

“Deniz kıyısında Canık yani Samsun ile Trabzon arasındadır. Trabzon, Giresun'un doğusuna düşer. Burası Ceneviz Frengi'nin elinde iken mâmur ve büyük bir şehir imiş. Hala o zaman yapılarının eserleri görünür. Fakat Giresun şimdi o kadar büyük şehir değildir. Çarşı içinde camileri, mescitleri, han, hamam, çarşı ve pazarları vardır. Kalesi deniz kıyısındadır. Bağ ve bahçelerinde meyveleri çoktur. Liman âlâ, yani iyi demir tutar yataktır. Fakat batı rüzgârında biraz sıkıntılı olur.”

